

Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2023 – 2026

Startnotitie

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Veiligheidsthema's en prioriteiten	6
2.1	Hoe werkt prioriteren?	6
2.2	Overzicht veiligheidsthema's	7
2.3	Toelichting per thema	7
2.4	Brede ontwikkelingen	12
2.5	Ontwikkelingen per veiligheidsveld	13
2.6	Veiligheidssituatie in Noord, Oost en West	17
2.7	Conclusie	19

Bijlagen

[Bijlage klik hier.](#)

Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1 Inleiding

De gemeente Gouda wil haar inwoners wonen en opgroeien in een veilige omgeving, waarin men respectvol met elkaar omgaat. Besef van verantwoordelijkheid van burgers en professionals voor elkaar, voor anderen, voor de gemeenschap en de omgeving waarin men leeft, staat centraal¹. De veiligheidsbeleving van inwoners wordt grotendeels bepaald door hun de veiligheid in hun directe woon- en leefomgeving. Met het integraal veiligheidsbeleid streeft de gemeente ernaar dat alle wijken in gemeente Gouda veilig en leefbaar zijn voor haar bewoners.

De gemeente Gouda stelt eens in de vier jaar een nieuw integraal veiligheidsbeleid op: de Kadernota Integrale Veiligheid. In dit plan ligt het veiligheidsbeleid vast, inclusief prioriteiten en doelstellingen. Momenteel worden de voorbereidingen getroffen voor het nieuwe plan 2023-2026. DSP-groep evalueert het bestaande veiligheidsbeleid en voert een analyse uit op de ontwikkelingen in de veiligheidssituatie van de afgelopen vier jaar. Deze vormen de basis voor het nieuw vast te stellen veiligheidsbeleid.

Doorlopen stappen

Om te komen tot de prioriteiten voor het nieuwe Masterplan wordt een aantal stappen doorlopen. De volgende stappen zijn tot nog toe doorlopen:

1. **Documentanalyse:** er is een analyse uitgevoerd op het huidige integrale veiligheidsbeleid (kadernota en actieplannen), de begroting, de voortgangsrapportages en de veiligheidscijfers van de gemeente Gouda. Ook betrokken we toonaangevende literatuur op het gebied van randvoorwaarden voor effectief veiligheidsbeleid.
2. **Veiligheidsanalyse:** er is een veiligheidsanalyse van politiecijfers van 2019 t/m 2021 uitgevoerd, op basis van politiecijfers en de Veiligheidsmonitor. De Veiligheidsmonitor is een periodiek bevolkingsonderzoek waarbij bewoners middels een enquête worden gevraagd naar de leefbaarheid, veiligheid en slachtofferschap van criminaliteit. De uitkomsten van de Veiligheidsanalyse zijn aangevuld met landelijke en regionale ontwikkelingen. In Gouda is de Veiligheidsmonitor in 2021 niet op wijkniveau ingevuld. Daardoor kan er niet worden gedifferentieerd tussen wijken.
3. **Interviews:** er zijn gesprekken gevoerd met professionals van de gemeente. Interviews zijn gehouden met:
 - Burgemeester;
 - Wethouders Sociaal Domein en Ruimtelijk Domein;
 - Gemeentesecretaris;
 - Afdeling Veiligheid en Wijken;
 - Afdeling Opgroeien & Start Arbeidsmarkt;
 - Team Ondermijning VNW;

¹ Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022

- Afdeling Maatschappelijk Beleid;
- Politie;
- Openbaar Ministerie;
- Zorg- en Veiligheidshuis Hollands-Midden

Ook zijn ondernemersverenigingen en wijkteams uitgenodigd voor deelname. Van deze uitnodiging is beperkt gebruik gemaakt.

De interviews zijn gehouden om nader zicht te krijgen op veiligheidsontwikkelingen in Gouda: zowel op inzet als resultaten, en zowel concreet meetbare resultaten als resultaten die niet direct in cijfers te vatten zijn. In deze interviews is teruggeblikt en besproken wat volgens de respondenten de actuele veiligheidssituatie is en hoe deze zich ontwikkelt. Ook is gevraagd welke thema's zij graag geprioriteerd zien in de periode 2023-2026.

4. **Peiling onder inwoners:** Een team van buurtvoorlichters heeft in Gouda West, Noord, en Oost enquêtes afgenomen onder inwoners. In deze enquête is bewoners gevraagd naar welke vormen van overlast en criminaliteit zij in hun eigen buurt ervaren; met welke vormen van overlast Gouda volgens hen te maken heeft, en welke thema's meer tijd en aandacht verdienen. Ook is er een digitale enquête geopend en door de gemeente Gouda verspreid, waarop inwoners deze vragen hebben beantwoord.
5. **Opstellen brutolijst veiligheidsthema's.** Bovenstaande stappen leverden een brutolijst met belangrijke veiligheidsthema's op. De brutolijst is opgesteld op basis van de ontwikkelingen in de Veiligheidsanalyse, het aantal keren dat veiligheidsthema's in de interviews als prioriteit werden genoemd plus de inhoudelijke argumentatie waarom dat het geval was, en de peiling onder inwoners van Gouda.
6. **Werkssessie met professionals (vindt plaats op 22 juni 2022).** DSP-groep organiseert een prioriteringssessie met vertegenwoordigers van de afdelingen en organisaties die in stap 3 zijn geïnterviewd. In deze sessie presenteren we de resultaten en effecten van het veiligheidsbeleid en bespreken we de huidige veiligheidssituatie. Daarna werken we methodisch naar nieuwe prioriteiten. De betrokken professionals hebben een goed overzicht wat er speelt op het gebied van veiligheid en kunnen daardoor de noodzaak en urgentie van verschillende veiligheidsthema's tegen elkaar afwegen.
7. **Werkssessie met raadsleden (vindt plaats op 27 juni 2022).** DSP-groep presenteert de eerste bevindingen. Aansluitend gaan we in gesprek met de woordvoerders veiligheid om tot een top 3 van veiligheidsprioriteiten te komen voor in de nieuwe IVB Kadernota.

Notitie en advies. We verwerken de uitkomsten van beide sessies in een notitie die uitmondt in een advies over de prioriteiten. We willen uitkomen op maximaal drie prioriteiten².

² In het Kernbeleid VNG 2021 staat het advies uit te komen op 3 à 4 prioriteiten.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 gaan we in op de veiligheidsthema's die in het onderzoek naar voren zijn gekomen en die kunnen dienen als mogelijke prioriteit, inclusief toelichting en onderbouwing vanuit de geïnterviewde professionals. In bijlage 1 is de concept-veiligheidsanalyse bijgesloten.

2 Veiligheidsthema's en prioriteiten

In dit hoofdstuk presenteren we de veiligheidsthema's die uit het onderzoek naar voren komen als mogelijke prioriteiten voor de Kadernota IVB 2023-2026.

2.1 Hoe werkt prioriteren?

Keuzes maken

Als alles prioriteit heeft, krijgt niets écht prioriteit. Er moeten keuzes gemaakt worden om focus te krijgen. Het is wenselijk een beperkt aantal veiligheidsthema's tot zwaartepunt te benoemen voor de komende jaren. Het lastige aan prioriteren is de vraag: *'Wat gebeurt er met onderwerpen die níét tot prioriteit zijn benoemd?'.* Op het gebied van veiligheid zijn tenslotte alle onderwerpen belangrijk en daarbij is het ook belangrijk voor de overheid aan te geven dat alle onderwerpen aandacht krijgen. De oplossing is om duidelijk af te spreken dat niet-geprioriteerde onderwerpen niet worden genegeerd: ze vragen alleen geen intensivering de komende jaren. Voor deze onderwerpen wordt het bestaande basisniveau gehandhaafd. Daarnaast moeten de gemeente en haar partners natuurlijk altijd inspringen op actuele veiligheidsproblemen. Het is dan ook belangrijk om flexibiliteit te houden gedurende de looptijd van de kadernota. Ontwikkelingen kunnen leiden tot het afschalen of het toevoegen van prioriteiten, zeker in een periode van vier jaar. Het verleden heeft uitgewezen dat de gemeente Gouda deze flexibiliteit vormgeeft door in haar jaarlijkse actieplannen bij te sturen.

Gemeentelijke prioriteiten én wijkgerichte accenten

De veiligheid en veiligheidsgevoelens van bewoners wordt door verschillende veiligheidsvraagstukken aangetast. Sommige veiligheidsvraagstukken zijn niet gebiedsgebonden – denk aan gedigitaliseerde criminaliteit – of dermate complex dat ze op gemeentelijk niveau moeten worden aangepakt. Daarnaast zijn er veiligheidsvraagstukken die in de ene wijk meer spelen dan in andere wijken, bijvoorbeeld door de voorzieningenfunctie in een wijk of de bevolkingssamenstelling (bijvoorbeeld relatief veel jongeren). Dit betekent dat er onderscheid gemaakt wordt in gemeentelijke prioriteiten én dat op wijkniveau nader accenten gelegd kunnen worden. Zo wordt recht gedaan aan de unieke situatie van de wijk en kan maatwerk geleverd worden, afgestemd op de behoefte van de bewoners uit de wijk.

Functionele criteria prioritering

Het prioriteren van veiligheidsthema's is niet gebonden aan vaste spelregels. Iedere gemeente hanteert eigen selectiecriteria die passen bij de eigen organisatie en burgers. Dat neemt niet weg dat bepaalde criteria voor de hand liggen om mee te wegen bij het besluit om een veiligheidsthema al dan niet te prioriteren. We onderscheiden er drie:

1. **Relevantie:** veiligheidsthema's kunnen tot prioriteit gemaakt worden omdat ze veel spelen bij burgers, ze hebben een grote impact op hun veiligheidsbeleving of leiden tot groot maatschappelijk ongenoegen en/of uit de cijfers komt naar voren dat er sprake is van een stijging van de incidentie.
2. **Ontbreken beleidskader:** veiligheidsthema's kunnen tot prioriteit gemaakt worden omdat het nog aan een uitgewerkt beleidskader of specifieke aanpak ontbreekt. Als er al sprake is van een uitgewerkt beleidskader of goed lopende aanpak, kan dit ook betekenen dat een veiligheidsthema daarom geen prioriteit wordt.
3. **Oorsprong in veiligheidsdomein:** het is van belang om mee te wegen of het veiligheidsdomein een rol heeft of moet hebben in de aanpak op dat thema. Daarbij is het van belang mee te wegen of de rol van het veiligheidsdomein dermate groot is of dat het een thema is dat grotendeels belegd is of moet worden bij, bijvoorbeeld, het sociaal domein en waarbij het veiligheidsdomein alleen betrokken is bij de integrale aanpak.

Concrete prioriteiten en daaraan gekoppelde doelen geven sturing aan het beleid, mits daarbij wordt gemonitord in hoeverre vooruitgang wordt geboekt. Ook dit criterium wordt meegewogen in het advies over nieuwe prioriteiten.

2.2 Overzicht veiligheidsthema's

De veiligheidsthema's die naar voren zijn gekomen zijn:

- ③ Kwetsbare wijken
- ③ Jeugd en jongvolwassenen
- ③ Polarisatie, maatschappelijke onrust en radicalisering
- ③ Ondermijning, waaronder drugscriminaliteit en criminele families/-netwerken
- ③ High Impact delicten
- ③ Cybercriminaliteit en gedigitaliseerde criminaliteit

2.3 Toelichting per thema

Kwetsbare wijken

- ③ Veel ketenpartners en professionals benoemen het belang aandacht voor kwetsbare wijken. Als we het hebben over kwetsbare wijken, hebben we het in Gouda over verschillende onderwerpen. In de interviews hebben respondenten de volgende onderwerpen en opgaven specifiek genoemd:

- Wijk- en gebiedsgericht werken. Ofwel: werken vanuit voor gebiedsspecifieke opgaven en oog hebben voor verschillen tussen wijken, buurten en straten. Binnen deze manier van werken heeft de gebiedsregisseur een belangrijke rol.
 - Verbinding tussen groepen in de buurt. Ook binnen wijken leven verschillende groepen langs elkaar heen, en is er onderling weinig sociale cohesie. Door gebiedsgericht te kijken wat er nodig is, kan worden ingezet op het verbeteren van de verbinding tussen groepen, en daarmee de sociale cohesie in de wijk als geheel worden versterkt. Dit wordt geacht een positief effect te hebben op bijvoorbeeld weerbaarheid tegen ondermijnende activiteiten en jeugdoverlast.
 - GGZ in de wijken. In kwetsbare wijken wonen vaak kwetsbare mensen die op verschillende manieren ondersteuning nodig (kunnen) hebben, juist op het vlak van GGZ. Door GGZ laagdrempelig toegankelijk te maken in de wijk, kunnen mensen al in een vroeger stadium worden ondersteund, wat op de langere termijn preventief werkt.
- ③ Om wijk- en buurtspecifiek te werken, is integraal werken tussen verschillende domeinen (veiligheid, zorg, wonen) noodzakelijk. Er moet goed gekeken worden naar wie wat kan doen. De gemeente en ketenpartners zijn het erover eens dat het zwaartepunt bij preventie ligt: voorkomen dat problematiek escaleert. Goede hulpverlening aan kwetsbare personen verkleint de kans dat problemen escaleren en onveilige situaties ontstaan. Als het zwaartepunt bij de preventie ligt, betekent dit logischerwijs dat de rol van de politie beperkt is en zij minder zien in het prioriteren van dit thema vanuit het veiligheidsbeleid. Als het thema geprioriteerd wordt, is het van belang dat in gezamenlijkheid – met andere domeinen – doelen gesteld worden.

Jeugd en jongvolwassenen

- ③ Volgens gemeente en ketenpartners moet blijvend worden ingezet op het voorkomen van jonge aanwas, waarmee het risico tot afglijden in de (zwaardere) criminaliteit in een vroeg stadium wordt ingeperkt. Volgens professionals gaat het specifiek om jonge aanwas voor drugscriminaliteit.
- ③ Deze doelgroep is verweven met (vrijwel) alle andere veiligheidsthema's. Dit maakt dat deze doelgroep aandacht vraagt bij de aanpak op andere veiligheidsthema's.
- ③ De mate waarin overlast door jongeren wordt ervaren verschilt tussen wijken, maar blijft een aandachtspunt. Met name in 2020 was er een sterke groei in het aantal meldingen van jeugdoverlast, samenhangend met coronamaatregelen. Het aantal meldingen is in 2021 weer teruggelopen.
- ③ Volgens respondenten is er winst te behalen met het integraal werken op het gebied van aanpak van overlast en criminaliteit door jeugd en jongvolwassenen. Het veiligheidsdomein sluit niet altijd voldoende aan bij het sociaal- en zorgdomein en vice versa. Meer kennis over en weer draagt volgens respondenten bij aan beter en vroeger signaleren, en het kunnen bieden van meer passende ondersteuning.

Polarisatie, maatschappelijke onrust en radicalisering

- ③ Gouda heeft een verleden van uitreizigers. In de afgelopen vier jaar zijn er twee personen teruggekeerd. Dit is zonder noemenswaardige problemen verlopen.
- ③ Jihadisme is als thema minder op de voorgrond. Toch kent Gouda een relatief forse hoeveelheid casuïstiek in haar persoonsgerichte aanpak die geduid is als jihadistisch-extremistisch.
- ③ Het thema radicalisering verbreedt zich tot links-, rechts- en anti-overheids-extremisme. Uit een inventarisatie die Gouda in 2019 heeft gedaan, bleek dat de omvang van deze groep in Gouda beperkt was.
- ③ In het landelijk dreigingsbeeld van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV)³ wordt aangegeven dat de coronaprotesten geleid hebben tot fragmentatie en vermenging. Het aantal demonstraties nam gelijktijdig met de versoepelingen van de coronamaatregelen in juni 2021 af, maar tegelijkertijd blijft het risico binnen de radicale onderstroom tot verder radicaliseren bestaan. Daarbij is de drempel om buitenwettelijke acties (online) te bespreken en plegen lager geworden.
- ③ Inzet op maatschappelijke onrust en polarisatie vraagt vooral inzet in het preventieve veld omdat er vaak (nog) geen sprake is van strafbare feiten. Bovendien is polarisatie een voedingsbodem voor radicalisering doordat mensen steeds meer in wij-zij denken terecht komen en zich tegen andere (groepen) bewoners en/of de (decentrale) overheid gaan afzetten.
- ③ Daarnaast dient ingezet te worden op het verminderen van de sociale tweedeling ter preventie van radicalisering en moet volgens ketenpartners meer het gesprek aangegaan worden met bewoners om de verbinding met hen te blijven houden.

Ondermijning, waaronder drugscriminaliteit en criminele families/- netwerken

- ③ Ondermijning is een belangrijk thema voor veel ketenpartners. Deze vorm van criminaliteit tast het gezag van de overheid aan en beïnvloedt in sterke mate de leefbaarheid in wijken. Dit is niet uniek aan Gouda, vrijwel alle Nederlandse gemeenten worstelen in meer of mindere mate met dit fenomeen.
- ③ Gouda heeft zich in de afgelopen vier jaar actief ingezet tegen ondermijning door de Bibob-toets te verplichten voor bezorg- en afhaalzaken. Hiermee is de Goudse horeca weerbaarder geworden tegen ondermijnende activiteiten.
- ③ Een bonafide horeca kan zorgen voor een waterbedeffect naar andere sectoren. Het vraagt om een lange adem om een lokaal klimaat te creëren dat weerbaar is tegen ondermijning. Criminelen moeten het signaal blijven krijgen dat er voor hen geen plek is in Gouda.
- ③ Binnen het thema ondermijning wordt aangegeven dat criminele families en risicojongeren/jonge aanwas specifiek aandacht vragen. Jonge aanwas is een belangrijke doelgroep: zij zijn de toekomst van Gouda en er moet voorkomen worden dat zij geronseld worden voor criminele uitbuiting vanwege het risico om door te groeien in de zwaardere (georganiseerde) criminaliteit.

³ Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid. (2021). *Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 55*. Ministerie van Veiligheid en Justitie.

- ③ Ondermijning is moeilijk in cijfers te vangen. De onder 'drugscriminaliteit' genoemde cijfers kunnen tevens worden gelezen als een (onvolledige) indicatie van ondermijning.

Drugscriminaliteit

- ③ In de huidige Kadernota zijn drugscriminaliteit en criminele families samengevoegd tot één prioriteit. Om helder te kunnen prioriteren zijn deze in dit document nu losgekoppeld.
- ③ De gemeente Gouda heeft na het laten uitvoeren van twee specifieke drugsonderzoeken beter zicht op de wijze waarop in Gouda drugs worden verhandeld en geconsumeerd. Dit is aanleiding geweest om vanaf 2022 de aanpak van drugscriminaliteit te prioriteren.
- ③ Volgens de rapporten is het drugsgebruik onder jongeren in Gouda niet hoger of lager dan landelijke gemiddelden. Wel maken sommige professionals zich zorgen dat drugsgebruik, ook in Gouda, steeds verder genormaliseerd is onder jongeren.
- ③ Het aantal drugsdelicten in Gouda kende een piek in 2019: er waren toen 12,16 drugsdelicten per 10.000 inwoners. Gouda stak daarmee uit boven het Nederlands gemiddelde van 7,98 per 10.000 inwoners. Sindsdien is het aantal delicten, zeker in Gouda, flink gedaald. In 2021 was er sprake van 6,92 delicten per 10.000 inwoners; landelijk was dit in hetzelfde jaar 6,54 per 10.000 inwoners.

Criminele families/-netwerken

- ③ Professionals hebben meermaals het onderzoek van Bureau Bervoets & Bureau Beke geciteerd, waarin werd vastgesteld dat een aantal criminele families in Gouda verantwoordelijk is voor de toelevering van een drugs in Gouda. Vandaar dat Gouda in 2022 een nieuwe prioriteit introduceerde met specifiek dit thema in het vizier.
- ③ Het thema drugscriminaliteit is een complex probleem dat zowel speelt in Gouda als daarbuiten. Een aantal criminele families wordt gezien als belangrijke spil in het web.
- ③ Kwetsbare jongeren komen relatief gemakkelijk in aanraking met drugshandel. Eenmaal toegetreden tot die wereld is het moeilijker om weer uit te treden en is het risico om af te glijden in zwaardere criminaliteit groter.

Veelvoorkomende en high impact criminaliteit

- ③ Het aantal woninginbraken lag in Gouda in 2021 hoger dan gemiddeld in Nederland: 18,46 per 10.000 inwoners, t.o.v. 13,42 per 10.000 in Nederland gemiddeld.
- ③ Het aantal mishandelingen en bedreigingen ligt in Gouda vrijwel gelijk met het Nederlands gemiddelde, met 20,9 mishandelingen per 10.000 inwoners. Deze trend daalt gestaag. Ook het aantal bedreigingen (15,07 per 10.000 inwoners in 2021) is een daling ten opzichte van voorgaande jaren en ligt nu rond het landelijk gemiddelde.
- ③ Het thema wordt als belangrijk gezien gelet op de impact van deze delicten op bewoners. Er zijn echter geen opvallende stijgingen zichtbaar.

Cybercriminaliteit en gedigitaliseerde criminaliteit⁴

- ③ Cybercriminaliteit, gedigitaliseerde criminaliteit en digitale veiligheid zijn volgens veel ketenpartners in toenemende mate belangrijke thema's. De toenemende digitalisering van de samenleving maakt dat zowel de gemeente, haar partners als bewoners digitaal weerbaarder moeten worden tegen online criminaliteit. Hierbij geldt dat de verschillende verschijningsvormen om een andere aanpak vragen en ook een andere doelgroep hebben. Zo is het van belang vooral bewoners weerbaar te maken in gedigitaliseerde criminaliteit en is het voor organisaties juist belangrijk om de vitale infrastructuur te beschermen tegen cybercriminaliteit, zoals ransomware of DDOS-aanvallen.

⁴ Cybercriminaliteit betreft delicten waarbij ICT het middel en doel is. Het gaat dan bijvoorbeeld om delicten als hacken en ransomware. Gedigitaliseerde criminaliteit betreft traditionele delicten waarbij ICT als middel wordt ingezet, maar niet het doel is.

Bijlage 1. Veiligheidsanalyse

Deze veiligheidsanalyse is gebaseerd op door politie geregistreerde incidenten, geregistreerde incidenten van het CBS en informatie uit interviews.

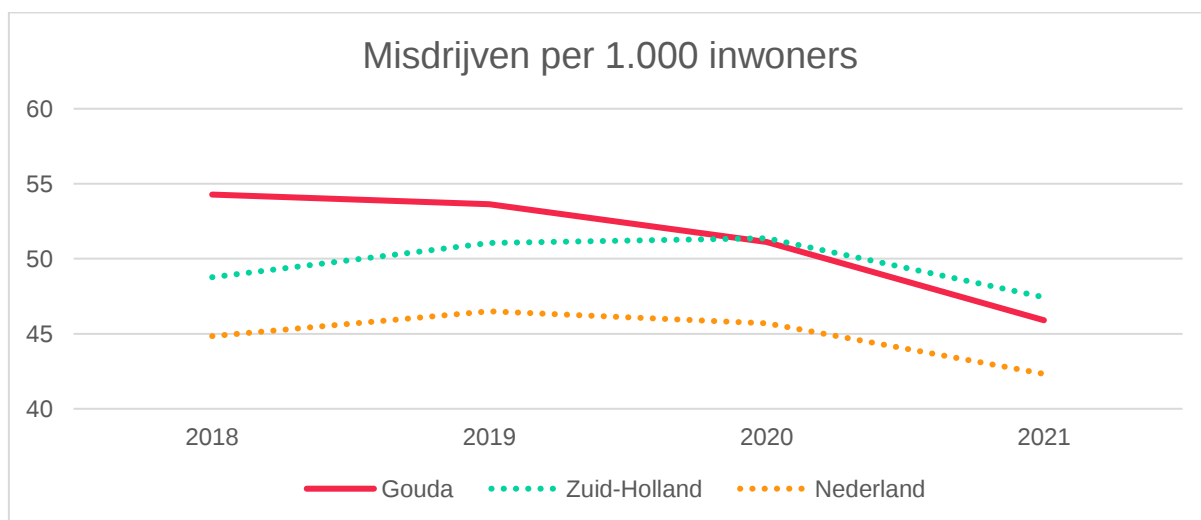
2.1 Brede ontwikkelingen

2.1.1 Misdrijven

Uit cijfers van de Veiligheidsmonitor blijkt dat het aantal geregistreerde misdrijven per 1.000 inwoners de afgelopen vier jaar in Gouda is gedaald. Ook op landelijk en regionaal (provincie Zuid-Holland) niveau zien we in deze periode een daling. Gouda verschilt echter in die zin. Daar waar er regionaal in 2019 nog sprake was van een stijging, zette in Gouda de reeds ingezette daling zich voort. Dat geldt ook voor 2020, toen het aantal misdrijven regionaal nog steeds (licht) steeg, en er landelijk slechts sprake was van een voorzichtige daling. De daling in Gouda was sterker dan het regionaal en landelijk gemiddelde.

Gouda's misdaadcijfers waren lange tijd hoger dan de regionale en landelijke gemiddelden. Dat is niet ongebruikelijk bij (middel)grote gemeenten, omdat er vaak relatief meer misdrijven worden geregistreerd in stedelijke dan in landelijke gebieden. In die context valt het op dat Gouda per 2021 voor het eerst (iets) beter scoort dan het regionale gemiddelde.

Figuur 4.1 Misdrijven per 1.000 inwoners

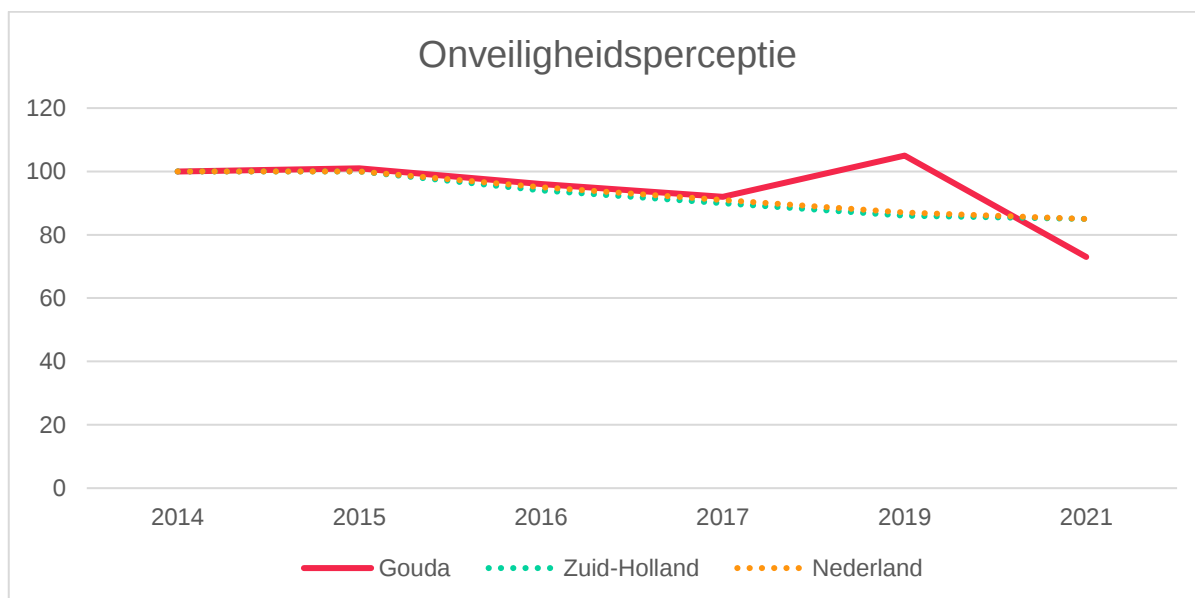
2.1.2 Onveiligheidsperceptie

Onveiligheidsperceptie is een gestandaardiseerde indicator waarmee onveiligheid in de buurt wordt gemeten. Hoe lager de score, hoe beter. Onderstaande figuur⁵ laat zien dat Gouda in zowel negatieve

⁵ De Veiligheidsmonitor heeft onveiligheidsperceptie vanaf 2017 tweejaarlijks gemeten.

(2019) als positieve (2021) zin anders scoort dan het regionale en landelijke gemiddelde. Het is onbekend waaraan deze verschillen kunnen worden toegeschreven.

Figuur 4.2 Onveiligheidsperceptie

2.2 Ontwikkelingen per veiligheidsveld

De Verenging van Nederlandse Gemeenten (VNG) onderscheidt in haar Handreiking voor gemeenten Kernbeleid Veiligheid 2017 vijf veiligheidsvelden. Deze veiligheidsvelden hanteert Gouda ook in haar Kadernota Veiligheid 2015 – 2018:

1. Veilige woon- en leefomgeving
2. Bedrijvigheid en veiligheid
3. Jeugd en veiligheid
4. Fysieke veiligheid
5. Integriteit en veiligheid

Elk van deze velden heeft een aantal bijhorende veiligheidsthema's. In het volgende figuur staat een overzicht hiervan. We bespreken de cijfermatige ontwikkeling per veiligheidsveld.

Tabel 4.1 Veiligheidsthema's per veiligheidsveld

Veiligheidsveld	Veiligheidsthema's
1. Veilige woon- en leefomgeving	1.1: Sociale kwaliteit
	1.2: Fysieke kwaliteit
	1.3: Objectieve veiligheid/veelvoorkomende en 'high impact'-criminaliteit
	1.4: Subjectieve veiligheid
2. Bedrijvigheid en veiligheid	2.1: Veilig winkelgebied
	2.2: Veilige bedrijventerreinen
	2.3: Veilig uitgaan
	2.4: Veilige evenementen

	2.5: Veilig toerisme
3. Jeugd en veiligheid	3.1: Jeugdoverlast
	3.2: Jeugdcriminaliteit/individuele probleemjongeren
	3.3: Jeugd, alcohol en drugs
	3.4: Veilig in en om de school
4. Fysieke veiligheid	4.1: Verkeersveiligheid
	4.2: Brandveiligheid
	4.3: Externe veiligheid
	4.4: Rampenbestrijding en crisisbeheersing
5. Integriteit en veiligheid	5.1: Polarisatie en radicalisering
	5.2: Georganiseerde criminaliteit
	5.3: Veilige Publieke Taak
	5.4: Informatieveiligheid
	5.5: Ambtelijke en bestuurlijke integriteit

2.2.1 Veilige woon- en leefomgeving

Cijfers

Dit veiligheidsveld heeft betrekking op de alledaagse woon- en leefomgeving van bewoners, ofwel de veiligheid en leefbaarheid in de wijk, buurt, straat en tussen burens. Hierbij gaat het om sociale en fysieke kwaliteit en om objectieve en subjectieve veiligheid. In de volgende tabel zijn de verschillende delicten die hieronder vallen weergegeven.⁶

Tabel 4.2 Cijfermatige ontwikkeling per registratie tussen 2018-2020 en 2021

Soort registratie	Gemiddelde 2018-2020	2021	Ontwikkeling
Woninginbraken	305	136	↓
Straatroof	11	12	=
Overvallen	4	3	=
Openlijk geweld (Persoon)	9	10	=
Bedreigingen	159	111	↓
Mishandelingen	196	154	↓
Diefstal schuur/tuinhuis etc.	62	37	↓
Diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	203	131	↓
Diefstal fiets	378	334	↓
Zakkenrollerij	26	15	↓
Vernieling	390	350	↓
Huiselijk geweld	95	76	↓
Zedenmisdrijf	31	32	=
Overlast drugs	53	38	↓

⁶ Bron: Tabellenboeken politie gemeente Gouda. Vanaf 2020 heeft de politie enkele categorieën in de tabellenboeken aangepast. Daardoor zijn de categorieën 'High Impact Crimes' en 'diefstallen met geweld' ook niet meer opgenomen in dit overzicht. Ook zijn de oude categorieën 'overlast drugs: dealen' en 'overlast drugs: wietplantages' samengevoegd in 'overlast drugs'. Tot slot is de oude categorie 'conflictbemiddeling en burenruzie' uitgesplitst in 'conflictbemiddeling' en 'burenruzie'.

Conflictbemiddeling ⁷	613	639	?
Burenruzie ⁸	62	20	?
Aanmeldingen buurtbemiddeling	128	78	↓
Geluidsoverlast	829	1120	↑
Overlast door personen	766	924	↑

Wat zeggen de cijfers?

Er is een duidelijke dalende lijn waarneembaar op de meeste registraties. Vrijwel alle categorieën dalen, enkel 'geluidsoverlast' en 'overlast door personen' stijgen. Dit is, gezien de beperkende maatregelen van de coronacrisis, in de lijn der verwachting: er is een correlatie zichtbaar tussen het aantal geregistreerde delicten en de getroffen coronamaatregelen. Omdat dit de vergelijkbaarheid met voorgaande jaren beperkt, is nog niet te zeggen in hoeverre deze positieve ontwikkelingen tijdelijk of duurzaam zijn. Dit lichten we nader toe.

Het jaar 2020 wordt gekenmerkt door een (gedeeltelijke) lockdown van maart t/m mei en vanaf november. Veel Gouwenars werkten thuis en activiteiten buitenshuis waren beperkt. De cijfers die in die periode opvallend scherp daalden zijn openlijk geweld (persoon), diefstal fiets, en zakkenrollerij. De cijfers die juist stegen zijn diefstal in/vanaf motorvoertuigen, overlast drugs, geluidsoverlast en overlast door personen. De stijgende lijn in overlast past binnen een landelijke trend waarvan het voorstelbaar is dat die kan worden toegeschreven aan de coronamaatregelen.⁹

In 2021 is de stijging van de hoeveelheid geluidsoverlast en overlast door personen nog verder gestegen; die stijging zien we niet in de hoeveelheid meldingen voor buurtbemiddeling. We zien in 2021 ook dat het aantal woninginbraken en diefstal schuur/tuinhuis flink is gedaald. We zien daarin een samenhang met de avondklok van eind januari t/m april én vanaf november in dat jaar: het ligt voor de hand dat woninginbraken worden bemoeilijkt als mensen veel thuis zijn, juist in de donkere wintermaanden waarin het aantal inbraken van oudsher relatief hoog is.

2.2.2 Bedrijvigheid en veiligheid

Cijfers

Tabel 4.3 Ontwikkeling per soort registratie tussen 2018-2020 en 2021

Soort registratie	Gemiddelde 2018-2020	2021	Ontwikkeling
Winkeldiefstal	174	228	↑
Diefstal/inbraak bedrijven en instellingen	98	43	↓
Overvallen bedrijven/geldinstellingen	3	2	=

⁷ Omdat deze categorie pas sinds 2019 beschikbaar is (zie vorige voetnoot), zijn nog geen stijgende of dalende trends vast te stellen.

⁸ Idem.

⁹ Zie ook: Secondant, platform voor maatschappelijke veiligheid. 2021, Overlast onder corona. <https://ccv-secondant.nl/platform/article/overlast-onder-corona>. Geraadpleegd 24 mei 2022.

Wat zeggen de cijfers?

Het aantal winkeldiefstallen in Gouda is tussen 2018 en 2021 elk jaar gestegen. Daarmee is er sinds 2018 een einde gekomen aan een daling die de jaren daarvoor was ingezet. De stijging is opvallend omdat juist in 2020 en 2021 winkels meerdere maanden gesloten waren vanwege coronamaatregelen.¹⁰ Ook valt op dat het aantal registraties van diefstal/inbraak bij bedrijven en instellingen juist sterk is afgenomen, ondanks dat de vele gesloten winkels de gelegenheid voor deze vorm van criminaliteit vergrootte. Dit gaat in tegen de verwachtingen en vraagt nadere analyse met betrokken ketenpartners als politie.

2.2.3 Jeugd en veiligheid

Cijfers

Tabel 4.4 //

	2018	2019	2020	2021
Meldingen Overlast door jeugd	582	527	851	491
Recidive onder Top60-jongeren	58%	54%	44% (eerste halfjaar)	Bestond niet meer
Recidive onder TopX-jongeren	Bestond nog niet	Bestond nog niet	Geen cijfers beschikbaar	59% (juli 2020 – juni 2021)

Wat zeggen de cijfers?

Bovenstaande tabel is per jaar weergegeven om twee redenen:

- 2020 is een uitschieter in het aantal overlastmeldingen jeugd, waardoor een ‘gemiddelde’ weinig zegt.
- In 2020 veranderde de Top60 naar de TopX, waardoor recidivecijfers beperkt vergelijkbaar zijn.

Zoals ook in paragraaf 2.3.1 toegelicht, zien we in 2020 dat niet alleen in Gouda, maar ook regionaal en landelijk de hoeveelheid meldingen van jeugdoverlast is toegenomen, waarschijnlijk door de coronamaatregelen. De daling in 2021 is echter opvallend te noemen, en is regionaal en landelijk niet zo scherp zichtbaar. Hoewel dit kan duiden op het effect van maatregelen, is het op dit moment nog te vroeg om hier conclusies aan te verbinden.

2.2.4 Fysieke veiligheid

Cijfers

Tabel 4.5 Ontwikkeling per soort registratie tussen 2018-2020 en 2021

Soort registratie	Gemiddelde 2018-2020	2021	Ontwikkeling
Verkeersveiligheid rijden onder invloed	152	115	↓
• rijden onder invloed (drank)	87 (gemiddelde 2019-2020)	82	=

¹⁰ De noemer ‘winkeldiefstal’ is bedoeld voor spullen die bedoeld waren voor de verkoop en die tijdens openingstijden uit de winkel zijn gestolen.

• rijden onder invloed (drugs/geneesmiddelen)	51 (gemiddelde 2019-2020)	33	↓
Verkeersveiligheid verlaten plaats ongeval	425	411	↓
Brandstichting	35	42	= (zie toelichting in tekst)

Wat zeggen de cijfers?

Rijden onder invloed is over de brede linie afgenomen. Vanaf 2019 is het soort invloed uitgesplitst, en zien we dat vooral het rijden onder invloed drugs/geneesmiddelen verminderd is. Omdat deze cijfers slechts over drie jaar beschikbaar zijn, en omdat de heropening van horeca en uitgaansgelegenheden na de coronacrisis hierin nog niet zijn meegenomen, is het nog te vroeg om te concluderen of er sprake is van een trend.

Het verlaten van een plaats van ongeval neemt elk jaar af, al is 2020 een uitschieter naar beneden. Bij brandstichting zien we weinig veranderen; het gemiddelde over 2018-2020 is weliswaar lager, maar ook dat komt door één lage uitschieter in 2020. In de andere jaren zien we dat het cijfer weinig fluctueert.

2.2.5 Integriteit en veiligheid

Cijfers

Tabel 4.6 Ontwikkeling per soort registratie tussen 2018-2020 en 2021

Soort registratie	Gemiddelde 2018-2020	2021	Ontwikkeling
Fraude	401	522	↑
• waarvan fraude met online handel	207 (gemiddelde 2019-2020)	203	=

Wat zeggen de cijfers?

Het aantal fraudemeldingen neemt stevig toe. Vanaf 2019 is inzichtelijk hoeveel hiervan te herleiden zijn naar fraude met online handel. Binnen de inzichtelijke jaren is daar geen duidelijke stijging in te zien. Het is onbekend aan welk type fraude de *overall* stijging is toe te schrijven.

2.3 Veiligheidssituatie in Noord, Oost en West

De gemeente Gouda heeft in de meest recente Veiligheidsmonitor geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende gebieden. Dat maakt dat het niet mogelijk is om op wijkniveau cijfermatig in te zoomen op de verschillende soorten problematieken.

Om wel globaal zicht te krijgen op de veiligheidssituatie in de verschillende Goudse wijken, hebben we buurtvoorlichters een enquête laten uitvoeren door buurtvoorlichters, en een digitale vragenlijst verspreid. Deze methoden zijn minder representatief dan de Veiligheidsmonitor, maar geven een indicatie van de thema's die op wijkniveau van belang zijn. De resultaten hiervan presenteren we in de volgende paragraaf.

2.3.1 Wat zeggen de inwoners?

In onderstaande tabellen staat weergegeven hoe inwoners in respectievelijk West, Noord en Oost hebben geantwoord op de vragen welke vormen van overlast er respectievelijk in hun eigen buurt en in de gemeente Gouda spelen, en aan welke veiligheidsproblemen volgens hen extra aandacht besteed moet worden.

Volgens inwoners: criminaliteit en overlast in de eigen buurt

In de onderstaande tabel is te zien wat inwoners van Gouda hebben geantwoord op de vraag: “Welke vormen van overlast en criminaliteit spelen er in uw buurt?”

Tabel 4.7 Vormen van criminaliteit in eigen buurt van bewoners, op volgorde van hoe vaak beantwoord

#	West	Noord	Oost
1	Zwerfvuil	Woninginbraken	Zwerfvuil
2	Geluidsoverlast	Zwerfvuil	Verkeersveiligheid (incl. te hard rijden)
3	Jeugdoverlast (hangjongeren, Intimiderend gedrag)	Jeugdoverlast (hangjongeren, Intimiderend gedrag)	Geluidsoverlast
4	Drugsoverlast/handel	Geluidsoverlast	Verkeerd aangeboden afval
5	Verkeersveiligheid (incl. te hard rijden)	Verkeersveiligheid (incl. te hard rijden)	Drugsoverlast/handel

Volgens inwoners: criminaliteit en overlast in de gemeente Gouda

In de onderstaande tabel is te zien wat inwoners van Gouda hebben geantwoord op de vraag: “Welke vormen van overlast en criminaliteit spelen er in de gemeente Gouda?”

Tabel 4.8 Vormen van criminaliteit en overlast in de gemeente Gouda, volgens bewoners van deze gebieden

#	West	Noord	Oost
1	Zwerfvuil	Woninginbraken	Drugsoverlast/handel
2	Jeugdoverlast (hangjongeren, Intimiderend gedrag)	Jeugdoverlast (hangjongeren, Intimiderend gedrag)	Jeugdoverlast (hangjongeren, Intimiderend gedrag)
3	Drugsoverlast/handel	Vandalisme	Woninginbraken
4	Verkeersveiligheid (incl. te hard rijden)	Autobranden	Zwerfvuil
5	Woninginbraken	Zwerfvuil	Vandalisme

Volgens inwoners: veiligheidsproblemen die extra tijd en aandacht verdienen

In de volgende tabel is te zien wat bewoners hebben geantwoord op de vraag “Aan welke veiligheidsproblemen moet de gemeente samen met de politie en andere partners volgens u extra aandacht besteden?”

Tabel 4.9 Extra aandacht voor welke veiligheidsproblemen volgens de bewoners

#	West	Noord	Oost
1	Verkeersveiligheid (incl. te hard rijden)	Meer surveillance/blauw op straat	Jeugdoverlast (hangjongeren, Intimiderend gedrag)
2	Drugsoverlast/handel	Woninginbraken	Verkeersveiligheid
3	Jeugdoverlast (hangjongeren, Intimiderend gedrag)	Verkeersveiligheid (incl. te hard rijden)	Drugsoverlast/handel
4	Meer surveillance/blauw op straat	Jeugdoverlast (hangjongeren, Intimiderend gedrag)	Zwerfvuil
5	Fout parkeren/parkeeroverlast/fiets parkeren	Autobranden	Meer surveillance/blauw op straat

2.4 Conclusie

Deze veiligheidsanalyse toont dat Gouda in grote lijnen slaagt in het terugdringen van criminaliteit. Het aantal misdrijven per 1.000 inwoners is in 2021 voor het eerst lager dan het regionaal gemiddelde in Zuid-Holland. Wel toont de onveiligheidsperceptie in 2019 een relatieve verslechtering die vooralsnog niet is verklaard en niet is te zien in andere gebieden in Nederland. Per 2021 is de onveiligheidsperceptie echter weer verbeterd, en beter dan het regionaal en landelijk gemiddelde.

Op het gebied van de veilige woon- en leefomgeving zien we vrijwel alle registraties van criminaliteit dalen. Dit is een positieve ontwikkeling. Twee aandachtspunten zijn van belang, die beide samenhangen met de onzekerheid over de effecten van de coronacrisis. Ten eerste is nog onzeker in hoeverre de dalende trends voortzetten als er een winterperiode komt zonder coronamaatregelen, en is blijvende aandacht op dit gebied gewenst. Ten tweede zien we een scherpe toename in overlast door personen en geluidsoverlast. Het belang dat de gemeente Gouda hecht aan inzet van buurtbemiddeling wordt hiermee extra onderstreept. Een aandachtspunt uit de veiligheidsanalyse is verder de stijging in het aantal winkeldiefstallen.

DSP-groep BV
Van Diemenstraat 410
1013 CR Amsterdam
+31 (0)20 625 75 37

dsp@dsp-groep.nl
KvK 33176766
www.dsp-groep.nl

DSP-groep is een onafhankelijk bureau voor onderzoek, advies en management, gevestigd aan de IJ-oever in Amsterdam. Sinds de oprichting van het bureau in 1984 werken wij veelvuldig in opdracht van de overheid (ministeries, provincies en gemeenten), maar ook voor maatschappelijke organisaties op landelijk, regionaal of lokaal niveau. Het bureau bestaat uit 40 medewerkers en een groot aantal freelancers.

Dienstverlening

Onze inzet is vooral gericht op het ondersteunen van opdrachtgevers bij het aanpakken van complexe beleidsvraagstukken binnen de samenleving. We richten ons daarbij met name op de sociale, ruimtelijke of bestuurlijke kanten van zo'n vraagstuk. In dit kader kunnen we bijvoorbeeld een onderzoek doen, een registratie- of monitorsysteem ontwikkelen, een advies uitbrengen, een beleidsvisie voorbereiden, een plan toetsen of (tijdelijk) het management van een project of organisatie voeren.

Expertise

Onze focus richt zich met name op de sociale, ruimtelijke of bestuurlijke kanten van een vraagstuk. Wij hebben o.a. expertise op het gebied van transitie in het sociaal domein, kwetsbare groepen in de samenleving, openbare orde & veiligheid, wonen, jeugd, sport & cultuur.

Meer weten?

Neem vrijblijvend contact met ons op voor meer informatie of om een afspraak te maken. Bezoek onze website www.dsp-groep.nl voor onze projecten, publicaties en opdrachtgevers.